Tuwaŋuä, Poli iqu qänakŋi
2 Timoti
iqueŋqä äqäkqe
Yätamäkqä kukŋuä hiŋuiqäŋä iquvi

Timoti iqu, Poli iqutä wäuŋuä anä imiŋiyä iiŋqe. Iiŋä etaŋgi Poli iqu, suqä äŋguä iu qänaknä iquätŋqä motquetŋqä, tuwaŋuä tä äqiyätä, Timoti iquenyqä äväwqatkqe. Timoti iqu iqueqä-kiuäŋqe, “Nyi wäuŋuä tä imäkmqe, qäyunäŋunä manä” kŋuä indqänätä, haŋuä mäwiqä itä, ga Jisasi Iquenyqä kukŋuä äŋgui awä tuätŋqä wäuŋui, mävquatämäuqä yätŋqä, ätuätä äqäkqe. Iqu Goti Iqueqä kukŋuä eeqänäŋi qänaknä itä, ämaqe haŋä-iqetä, täŋä-huŋqetä, ique vqaŋgpqä qäyä etaŋguti, wäuŋuä Goti Iqu ique äwikqe, yäŋä äqänätä, imäkquätŋqänänyä.

Timoti iqu, ämaqä kŋuä äŋguä maeqä iquauqä kukŋui, qätä mäwiyqä iquätŋqä, ätuätä äqäkqe. Ämaqä iiŋä iquauqä kukŋuä iu qätä äwiyätqäŋuwä iqua, quwqä häŋä-pmeqe, qui imäknäŋqiyä. Iŋi, iquauqä kukŋui qätä mäwiyqä itä, Poli iqueqä suqeŋqä kŋuä äŋguä indqänätä, qänaknä iquätŋqe. Poli iqueqä suqe, quuvqä yäŋänäqŋqä heqiyqetä, äwqä-qeiqi iŋqetä, huiziuŋqä kiiŋä wiŋqetä, itaŋga haŋä-iqä äki-äkitaŋitä meqä iyi.

Poli iqu, tuwaŋuä tqueŋqä kukŋuä ätkqeŋqä

1 Nyi Poli, Goti Hanjuwä Iqueqä äwiŋqä iuta,
Kraisi Jisasi Iqu, Iqueqä kukŋuä awä tuäkiqämqä
änändowatkqä iqunji. Iqu, “Ämaqe, Kraisi
Jisasi Iquesaŋi, häŋä hea ique-ique pmeqe
ämepu pmetpnuwiqä” ätätä kukŋuä guä
ae ämäsäuekqeŋqä, nyi iiŋqä awä tqämqä
änändowatkqe.
2 Timoti, ŋqä ymeqä eŋqä-paŋä etaŋgnä,
sinyqä kiiŋä änyinätŋqä iquki, nyi tuwaŋuä
tä sinyqä äväwqatqä. Goti Hanjuwä Apiqutä,
itaŋga Jisasi Kraisi neqä Naqä Iqutä, Iquaqu
nätmatqä äŋguänäŋi hiŋgi vqetä, qeqä-
tmäkqetä, äwqä haŋuä iŋqä pmeqetä ktapinyä.

Kukŋuä äŋguä we-huŋqä-täŋi a qätätŋqe

3 Nyi ŋqä awäka hiŋuiqänä imiŋuwä-pa, Goti
Hanjuwä Iqueä hiŋuä iqiŋi, suqä quvqä hui
maeqä äŋguä eämä, Iqueä wäuŋuä imäkätŋqe.
Nyi Iquenyqä tääqä hiunji heatqä ätätmäŋgaŋi,
Timoti iqukiŋqä kŋuä ämetmä, Goti Hanjuwä
Iqueŋi, sinyŋqä ‘äŋguiqä’ ätuätŋqe.
4 Si nyi kŋuä äŋqäkŋiŋqä kŋuä ämetmäŋgaŋi,
“Nyi iquesa yeeqä nyinätŋqe, aŋgumŋi, hiŋui
äkŋga qunmniqätiyä?” kŋuä indqänätŋqe.
5 Si quuvqä naqä-qakuänä eqiyätqäŋiŋqä nyi
kŋuä yqänä indqänätqäŋä. Quuvqä naqä-qakuä
iiŋi, tqä tai Loisisä, itaŋga tqä tnai Yunisisä,
imbaqi eqämiŋiyä-paŋi, täŋgaŋi si-pqe asä ii inä
etaŋgi, näqŋqä ämeŋä.
6 Si quuvqä iiŋä eqiyätqäŋä iuŋi,
mävquatämäuqä pa itnä, tiiŋä imäktŋqä diŋqä
änyiŋgi. Nätmatqä äŋguänäŋä, nyi nyaqä hipa

haqeqi kiyqaŋga, Goti Hanjuwä Iqu äktapkqä ii, tä eŋqä-pa ekukua mäpäwiqä pa itä, hänaqä naqä sätŋqänä aŋgumä ikinjäu.

7 Si maqŋqäta? Goti Hanjuwä Iqu dŋä änätapkqä ii, ne nätmatqä hŋquenyqä zä iqäŋqä mänätapqä ikqe. Iqu yäŋänäqŋqä inemäkätŋqeŋqätä, suqä ämaqeŋqä kiiŋä äwiŋqä iqu ämetuŋqueŋqätä, itaŋga neqä-neuä suqä quvqä mändi äkittqiyätanä pmetatuŋqueŋqä, dŋä ii änätapkqe.

8 Iŋä-qae si womba itnä, ämaqä duŋi, neqä Naqä Jisasi Iquenyqä awä motquä miqä pa, awä ätuätnä, itaŋga nyi Iqueqä wäuŋuä iuta guä pmetaŋgqeŋqä womba isi, oee. Si Goti Hanjuwä Iqueqä yäŋänäqŋqä iuta ätqäunä, kukŋuä äŋguä we-huŋqä-täŋi, awä ätätnä, haŋä-iqe nyitä anä ämequa.

9 Iqu ne aŋgi häŋä inequmuatätä, Iqueqä ämaqä etatuŋqueŋqä tääqä änatkqe. Iiŋä di, Iqu ne suqä äŋguänäŋä di imäkätqätaŋgquä iuta minemäkqä ikqe. Oee. Iqueqä äwiŋqä dutaŋi, Iqu nenyqä äwinyätä äŋgui hiŋginä inemäkkqe. Iqu nätmatqä eeqänäŋi mimäkqäŋga, Kraisi Jisasi Iqu äquvepätä, aŋgi änyä-häŋä inemäkäniŋqeŋqä, kŋuä ganä iwäsäuekqe.

10 Täŋgaŋi Kraisi Jisasi Häŋä Inequmuatqä Iqu ätimäukqetaŋi, Goti Hanjuwä Iqueä äwiŋqäpqe ätnäŋä iqi inä ätimäuqi. Äpäkoŋqä iqueä yäŋänäqŋqe, Kraisi Jisasi Iqu mändi äkittqiyätä, ämaqe, qu häŋä hea ique-ique pmeqä mapnuwäŋqeŋqä, kukŋuä äŋguä we-huŋqä iquesaŋi, näqŋqä ae äwikqe.

11 Itaŋga kukŋuä äŋguä we-huŋqä-täŋä
iqueŋqe, Goti Hanjuwä Iqu nyi, Iqueqä wäuŋuä-
wiyqä-qunä eämä, Iqueqä kukŋuä awä ätätmä,
näqŋqä-vqä-qunä emqä ätenjikqe.
12 Itaŋgi haŋä-iqä eeqänäŋi, nyi ämetqäŋä.
I ämetmiŋqä, nyi womba miqä pa itqäŋä.
Nyi womba miqä pemä itŋqe, ii Ämaqä nyi
näqŋqä emä, Iquenyqä quuvqä eqiyätmä iutayi.
Iquenyqe, nyi näqŋqä naqä-qakuänä tiiŋä eŋä.
Iqu nyiŋqe, ‘Nyaqä wäuŋui, iqu äŋguä miŋqiyä’
kŋuä äme, nyaqä hipa iqi ekqä iuŋi, Iqu Kiqä-
kiuä hea yäpakäŋgaŋqä äŋguänä inä ämitŋqe,
qui mimäkŋqä yänä.
13 Timoti iquki, nyi kukŋuä eeqänäŋä äktätŋqä
iuŋi, ävquatämäutnä, hänaqä huiu-mända
mäwqä pa, a yäŋänäqŋqä qätättŋqe. Kukŋui,
häŋä tamqänäŋä hmanji. Naqä-qakuä, Goti
Hanjuwä Iquenyqä ätnä. Iŋi, quuvqä heqiyqetä,
itaŋga suqä ämaqeuŋqä äwiŋqetä, Kraisi Jisasi
Iqu änätapkqä iuŋi, ii-pqe si a yäŋänäqŋqä
qätättŋqe.
14 Goti Hanjuwä Iqu, kukŋuä äŋguä iqueŋi,
“Iqu ämiŋqiyä” kŋuä vqaŋgi, saqä hipa iqi ekqe,
si äŋguänä miqätŋqe. Si äŋguä ämitqäŋi, Dŋä
Äŋguänäŋä, neyaqä yäpä imä äpmeŋqä Iqu,
yätamäkqä kiyquänä.
15 Si näqŋqe, ämaqä, qua Eesiya iu pmeqä
iutaŋä hŋqua, eeqäpnä tuwä änmäuqaŋga,
Pikelusi iqutä, Hemokenesi iqutä, iquaqu inä
änmäukiyi.
16 Onesipolusi imbquatä, ämaqä imbquauä
aŋä iu anä äpmeŋuwä iquauŋi, Naqä Iqu

qeqä imäŋqeuta äŋguä iwimäkätŋqeŋqä, nyi tääqä ätuätqäŋä. Nyi guä pmetaŋgqeŋqe, iqu womba miqä itä, nyiŋi, yeeqä aaŋä kuapänä inyimäkätqätaŋgqeŋqä, nyi tääqe iuta ätuätqäŋä.
17 Iqu Romä ätimäuqe, nyiŋqä qävqä ikiqänjaqänäqe, hŋga ämäŋqumuakqe.
18 Naqä Iqu, hea yäpakäŋgaŋi, iqueŋi, Iqueqä qeqä imäŋqeuta äŋguä iwimäkäniqä diŋqä tääqä i ätuätqäŋä. Iqueŋqe, si näqŋqä äŋguänäŋä äyä eäŋnä. Iqu aŋä-himqä Epäsäsi du äpmeqäŋgaŋi, huiŋqä-huiŋqä yätamäkqä nyiyqä-qu äpmamiŋqe.

2

Haŋä-iqä qäyä ämetnä, wäuŋui yäŋänäqŋqä imäkqeŋqä

1 Timoti ŋqä ymeqä iquki, si Kraisi Jisasi Iqutä ämuäŋnätnä, Goti Iqueqä qeqä imäŋqeuta hiŋgi ämakqueu, aaŋä yäŋänäqŋqänäŋä tqäutaŋgnä.
2 Itaŋga si nyi ämaqä kuapänäŋä iuqä hiŋuä iqisaŋi kukŋuä awä tuätqätaŋgä qätä änyiyätqäŋi, ii si ämaqä quuvqä äwiyäŋä iquaumända awä tquätŋqe. Iwä iqua ämepu, ämaqä huizi du-mända, awä inä tquäpŋqä.
3 Si Kraisi Jisasi Iqueqä mäkä yäŋänäqŋqä iqä eŋqä-paŋä-quki eäŋi, si-pqe haŋä-iqe, qäyä kimeqaŋguti, wäuŋuä yäŋänäqŋqä iqätŋqe.
4 Ämaqä wäuŋui, mäkä-iqä iu imitätqä hŋqu, iqueqä wäuŋuä iu ävämа, huizi iqua imäkätqätaŋguwä iu, anä miqä yänä. Iqu iqueqä ämiqä ique, yeeqä iwimäkätŋqe, wäuŋui iqueqä itäqä iunä iquänä.

5 Itaŋi, ämaqä hŋqu, häŋä qaŋä tnäŋä uwqä
iuŋi, häŋä iqueqä suqä iu qänaknä miqä iqäqe,
qu nätmatqä ämaqä hiŋuiqä timäuqaŋgqä
iquenyqä epqe, iqu mämeqä yänä.
6 Ämaqä hŋqu, enyqä miqä wäuŋuä itä,
ymisaŋä äqutätä ämimitätqe, ämaqä huizi duqe
änyä qäyä etaŋgi, iquee ganä yäuä iqaŋga ämetä
äŋguänä.
7 Iiŋiŋqä, nyi si kukŋuä tä äktqäqä iquauŋi,
mävquatämäuqä kŋuä yqänä metaŋgnä. Iŋi
Naqä Iqu, kŋuä iqä äŋguä huisä, kiqä quatitä,
inä ktapquänä.

8 Si kŋuä maeqänä hiŋgi mitqäqä pa, kŋui
Jisasi Kraisi Iquenyqä äpakänä metaŋgnä. Iqu
Dewiti iquesaŋä Ique, Iqu äpäkonätä aŋgi änyä-
häŋä äyä ekqe. Nyi kukŋuä äŋguä we-huŋqä-
täŋi awä ätätmäŋgaŋi, “Iqu iiŋä-iiŋueqä” ae äyä
ätätŋqe.
9 I qeŋqe, qu ämaqä quvqä iqaŋguwä
iquau itqueqänäŋi, nyi haŋä-iqä ändapäpu, guä
äpmuatenjiyätqäŋä. Iŋäqe qu Goti Hanjuwä
Iqueä kukŋui, guä makiqiyäueqä ipnä.
10 Nyi kukŋuä iquesa yäŋänäqŋqä ätqäumä,
haŋä-iqä eeqäpnäŋi ämetäŋqe, qokä-apäkä Goti
Hanjuwä Iqu, Iqueqä hitpnuwäŋqänä, Kiqä-
kiuä atäuŋuä ae ätekqä iquau yätamäkqäŋqä
ämetqäŋä. Qu aŋgumä änyä-häŋä eepu, häŋä
hea ique-ique pmeqe, Kraisi Jisasi Iquesa inä
ämepu, äŋguänäŋä pmeqäpŋqä kŋuä nyiyqaŋgi
iutayi.

11-13 Kukŋuä tiiŋä tä, aaŋä naqä-qakuänäŋi.

Äyä, ne Iqutä anä äpäkonatque, ne Iqutä häŋä äpakä inä pmetaniqueqä.

Äyä, ne yäŋänäqŋqä ätqäuanä, haŋä-iqä eeqänäŋi ämamitatque, ne Iqutä ämiqä anä inä pmeniqueqä.

Äyä, ne, “Ne Jisasi Iqueqä-qune hmanjqä” tqaŋguatque, Iqu-pqe nenyqä, “Iqua Nyaqä hmanjqä” täniqeqä.

Äyä, ne ätatqu-pa mimäkqä qäyä itaŋgqä-qe, Iqu Iqueqä ätätqä-pa imäkquäniqeqä. Iqu ätkqä iuŋi mävquatämäuqä, kŋui yqänä metäniqeqä.

Goti Hanjuwä Iqu tqä wäuŋuiŋqä yeeqä yätŋqe, yäŋä qäŋgtŋqe

14 Qu nyi kukŋuä tätqätaŋgqä iuŋi, mävquatämäuqä danä, kŋuä yqänä indqänätpŋqänä tuätäqisqä iqätŋqe. Qu kukŋuiŋqä mäkä maqäyäuŋqä-pa iqäpŋqänä, si Goti Hanjuwä Iqueä hiŋuä iqiŋi, maŋä tquaŋgnä. Qu iiŋqä mäkä äqiyäunätqäŋuwi, squä mapŋqe? Nätmatqä hŋqu mämeqä ipnä, ämaqä qätä äwipqä iunä qui imäkqä eä.

15 Goti Hanjuwä Iqu hiŋuä äkqänätä, tqä wäuŋuiŋqä yeeqä yätŋqe, si wäuŋui yäŋänäqŋqä iqätŋqe. Iiŋiŋqe, si wäuŋuä imäktqäŋä iuŋqe, womba miqä itnä, kukŋuä naqä-qakuiŋqä zä maeqä, awä jänänä tquätŋqe.

16 Ämaqe kukŋuä quvqe nätmatqä hŋqu tämapŋqänä ätäpu, Goti Hanjuwä Iqu mäwinyätaŋgqeu ätquwi, si wa äunä, tqäqi tqäutaŋgnä. Kukŋuä iiŋi, ämaqä qui

imäkqaŋgi, qu Goti Hanjuwä Iqu-täŋä qäqiqi mäpmeqä, Iqueŋi ävämа, kiŋä näŋi upnä.
17 Kukŋuä quvqä iiŋi, mätääqä ämaqä hŋquesaŋi, hŋque-mända maqänä ätkamäuqä-paŋä asä iiŋi. Ämaqä kukŋuä quvqä i mŋqe, Himeneasi iqutä, Piletusi iqutä, iquaquvi.
18 Ämaqä iquaqu, “Goti Hanjuwä Iqu ne ae änevauqumuatkqä-qae, aŋgumŋi iiŋi mimäkqä yäniqeqä” ätäsiyäŋganä qäŋganä, kukŋuä naqä-qakuä iuŋi ävquatämäusinyä, ämaqä quuvqä heqiyqä huizi duŋi, qui imäkkiyi.
19 Iŋäqe Goti Hanjuwä Iqu, Iqueqä ämaqe, äpakä pmetpŋqeŋqä aŋä-siyandqä eŋqä-pa, yäŋänäqŋqä ae äqutekqä yqänä ätqäuä. Siyandqä iuŋi, Iqu tuwaŋui tiiŋä äqäkqe.

“Naqä Iqu, Iqueqä qokä-apäkä iuŋqe, Iqu Iqueqä-kiuä näqŋqä eänä” itaŋga,

“Ämaqe, ‘Ne Naqä Iqueqä ämaqä eäŋunä’ ätätqäŋuwi, qu suqä ququvqä duŋi, tuwä wiyqäpŋqäuä” ätätä äqäkqe.

20 Aŋä naqänäŋä iuŋi, hevqä häkä huitaŋä-huitaŋi witänä. Itaŋga hui hikä golqätä, sil-patä, imäkŋqe witänä. Itaŋga zä-mŋä qŋqetä, quaetä imäkŋqä-pqe witänä. Nätmatqä iiŋi, hui äŋguänäŋä eä, hiunji naqä-ganä meqäŋqä witänä. Itaŋga hui äŋguänäŋä ma, hiunji hiŋgiŋqäŋga meqäŋqä witänä. 21 Iiŋqe, kukŋuä quati tiinji. Ämaqä hŋqu suqä quvqä duŋi, tuwä äwiyätä, ikikinyäŋä äpmeŋqä iqu, nätmatqä hiunji naqä-gaŋqä ii äwiŋqä-paŋä iiŋi. Iqu Naqä Iqueä wäuŋuä iunä itä, wäuŋuä iuŋi äŋguä iqä-qu eä, itaŋga wäuŋuä huizi, Naqä

Iqu Iqueqä hipa iu hiqaŋgutqe, inä iquätŋqänä, näwi imäknä pmetänä.

22 Timoti iquki, hikŋä-hitqä iqua suqä quvqä imäkqäpŋqänäŋä itqätaŋgä äqunäŋi, si-mända tä eŋqä-pa kmänyämäqŋqä, wa äunäŋga pmetaŋgnä. Ämaqä aaŋä jänänäŋuki, quuvqä naqä-qakuä heqiyquki, suqä ämaqeŋqä kiŋqä iqu meqä-quki, itaŋga suqä äwqä haŋuä iŋqe meqä-quki hisŋqe, yäŋä qäŋgaŋgnä.* Sitä anäŋi, ämaqä quwqä qeqä-quuvqä yäpä imŋi, äŋguänäŋä imbu, Naqä Iquenyqä tääqä ätätqäŋuwä iquatä iqäpŋqe.

23 Ämaqä, nätmatqä hnjua-hnjuaŋqä näqŋqä maeqä, qämä-qämä ipu, kukŋuä quvqä tqaŋguwä iquauŋi, qätä mäwiyqä eänänä, päkäpäkä iqätŋqe. Si näqŋqe, ii ätäpiyä dutaŋi, äkasuwä tmbnä.

24 Naqä Iqueqä wäuŋuä-wiyqä hŋqu, ämaqä eeqänäŋä iquatä, äkasuwä matŋqä iquänä. Oee. Iqu quŋqä äwqä tnäŋä maqänä mimäkqä itä, äŋguä iwimäkätä, näqŋqä vquänä.

25 Ämaqä kukŋuä duŋi qätä mäwiyqä ipu, wäuŋui mändi kittqiyqaŋgpqä iquauŋi, iqu qutä wäuŋuä qeiqinyä itä, quwqä suqä jänänäŋi hma etaŋgqeŋqä näqŋqä vquänä. Iqu iiŋä imäkqaŋgutqe, Goti Hanjuwä Iqu yätamäkqä vqaŋguti, qu quwqä suqä quvqeŋqä womba ipu, kŋuä äkunmäknäpu, kukŋuä naqä-qakuiuqä qakuiŋqä näqŋqä mapŋqäpi, ä mämeqä ipŋqäpiyä?

26 Ämaqä tqua, qu Setänä, Goti Hanjuwä

* **2:22** 1 Timoti 6:11

Iqutä mäkä-huŋqä iqueä guä du äupu, iqueä äwiŋqä dunä imäkätqäŋuwä-qae, qu kukŋui meqaŋgpqe, kŋuä jänänäŋi äwimetä, aŋgumŋi iqueä guä duŋi mauqä yänä.

3

Suqä quvqä, hea yäpakäŋga timäuniqeŋqä

1 Iiŋä-qae, si näqŋqä tiiŋä esŋqe. Hea yäpakä
hiätŋqäŋgaŋi, haŋä-iqä aaŋä quvqä huitaŋä-
huitaŋä di timäuniqe.
2 Ii suqä tiiŋi iutayi. Ämaqe, quwqä-
quwäŋqänä äwinyätä, mbqä kuapä mapŋqä
äwinyätä, quwqä yoqenä haqeu ämaenäpu,
ämaqä mäŋqe, ‘quvqä-quaeqä’ ätäpu, quwqä
kunaqä-kunuŋuauä kukŋui, qätä mäwiyqä
hŋgisanä ipu, äŋguä iwimäkqä duŋi, ‘äŋguiqä’
mätquä ipu, itaŋga Goti Hanjuwä Iqueŋi tuwä
wiyqäpnä.
3 Qu ämaqä huizi duŋqä huäqä maumäkqä
ipu, iwäsäumämbiyäŋgaŋi ‘oänä’ ätnäpu guä
mämaqŋqä ipu, ämaqä huiuŋqä kukŋuä quvqä
ätäpu, kŋuä ganä mämeqä äwqä äwivauqaŋggä
iqinyä hämänänä imäkäpu, qui näwenyä
iwimäkäpu, itaŋga nätmatqä eeqänäŋä äŋguä
isuauŋqe, mäwiŋqä iquänä.
4 Itaŋga qu quwqä näueqä iquauŋqe,
täkqä ämaepu, suqeu miwäsäuqä quvqä
maqänä imäkäpu, ‘Huiziu ämäwqätäuŋunä’
kŋuä indqänäpu, nätmatqä qua iutaŋi yeeqä
iwimäkqaŋgqeŋqä kŋui iŋqänä ämapu, Goti
Hanjuwä Iquenyqe mäwiŋqä iquänä.

5 Iqua quvqä iqinjaqämbiyi, äŋguä-quanä
imäkmbu äwäpu, Goti Iqueä yoqe haqä
maeqäpŋqä ipiyä-qe, Iqueqä yäŋänäqŋqe,
wäŋqä qäpu maeqä-quai. Iiŋä-qae, si iquatäŋi,
anä mäpmeqä, tqäqi pmetaŋgnä.

6 Ämaqä iutaŋä hŋqua, apäkä kŋuä iqä
äŋgui maeqä iuauä aŋiu äpeyäpu, kukŋuä
quaŋgi, äŋguä eŋqä-pa ätäpu, iuauqä kŋui qui
imäkätqäŋä. Apäkä iua, iuauqä kŋuä imŋi, kŋui
suqä quvqä huitaŋä-huitaŋä imäkqäpŋqeŋqänä
ämapu imäkqänjaqämbiyi, buayä hikä eŋqä-
pa ättqämbu äpmapu, haŋä-iqä naqänäŋä
ämetqäŋä.

7 Iua hea ique-iqueŋi, näqŋqä mapŋqänä,
kukŋuä huitaŋä-huitaŋä qätä äwiyäpiyä-qe,
Goti Hanjuwä Iqueä kukŋuä naqä-qakuiŋqe,
näqŋqä äŋguänäŋi mämeqä itqäŋä.

8 Ämaqä suqä e imäkätqäŋuwä iqua, Janesi
iqutä, Jambresi iqutä,* Mosisi iqueä wäuŋuiŋqä
enyqä imäkäsinyä, mändi äkittqäuminjiyä-paŋi,
Goti Hanjuwä Iqueä kukŋuä naqä-qakuiŋqe, asä
ii imäkätqäŋuwi. Itaŋga quwqä kŋuä indqäŋqä
imŋi, kŋui suqä quvqä dinä imäkqäpŋqänä
äwinyä. Quwqä quuvqä heqiyqe, jänänäŋä
maeqä eŋqe, qu äŋguänäŋi matimäuqä ipnä.

9 Qu kukŋuä naqä-qakui kittqiyanä-tpu
itqätaŋguwä-qe, quwqä wäuŋuä quvqä iiŋi,
naqänäŋä matimäuqä yänä. Ämaqe, iquauqä
suqe aaŋä qämä-qämä iŋqä naqänäŋä etaŋgi
qumbnuwi. Ii ämaqä hiŋuiqänä iqua, Janesi

* **3:8** Aŋgumä Itmakqä 7:11

iqueqätä, Jambresi iqueqätä, suqe, aaŋä qämä-qämä iŋqä äqunmiŋuwä-payi.

Goti Iquenyqä näqŋqä ämakŋi, a yäŋänäqŋqä qätqeŋqä

10 Iiŋä etaŋgqä-qe, si hiŋuä äŋqänmiŋiŋqe, näqŋqä tiiŋi ae äyä eäŋnä. Nyi qokä-apäkä du näqŋqä ävätŋqeŋqätä, suqä äŋguä nyi imäkätŋqeŋqätä, qaŋä äänä äwätŋqeŋqätä, quuvqä äänä eqiyätŋqeŋqätä, haŋä-iqä qäyä ämetmä, äwqä haŋuä änymä äpmeŋqeŋqätä, ämaqeŋqä kiiŋä änyinätŋqeŋqätä, haŋä-iqä ämetmä-qe, wäuŋui mävquatämäuqä itŋqeŋqätäŋi näqŋqä eäŋnä.

11 Itaŋga nyi Andiyokä, Aikoniyamä itaŋga Listiya du pmetaŋga, ämaqe, suqä quvqä inyimäkäpu, täŋä-huŋqä ändapmiŋuwiŋqe, eeqänäŋi si näqŋqä ae äyä eäŋnä. Nyi haŋä-iqä iuta hma emqä etaŋgqä-qe, Naqä Iqu yätamäkqä änyiyätä, häŋä inyimäkäqumuatekqe.

12 Aaŋä naqä-qakuänänji. Ämaqä, Kraisi Jisasi Iqueä epu, suqä Goti Hanjuwä Iqu äwinyäŋqä dunä imäkqäpŋqänä winyätaŋgqä eeqänäŋä iquauŋi, qu quvqä itqueqäpnuwi.

13 Itaŋgi ämaqä quvqä iqä iquatä, itaŋga ämaqä “Nyi iiŋä-iiŋunjqä” quaŋgä-tqä iqua-pqe, iquauqä suqä quvqe wäŋqäpu äwämitätqe, aaŋä quvqä di winiqe. Iqua ämaqeqä kŋuä indqäŋqe, hiŋgi-mända guä eŋqä-pa eyqiyäma äumipqe, iquauä-pqe asä e inä wäniqe.

14 Iŋäqe si kukŋuä tä qeŋqä näqŋqä ämetnä, quuvqä yäŋänäqŋqä ae eqiyätqäŋä iuŋi,

enyqä itnä mävquatämäuqä pa. Ne ämaqä näqŋqä äktapqa äpätuŋquä iquneŋqä näqŋqä äŋguänäŋä eäŋi, kukŋuä iuŋi mävquatämäuqä pa.

15 Itaŋga, Goti Hanjuwä Iqueä bukä du äqänäŋqä iuŋqe, si ymeqä wäŋqäŋga näqŋqä ämakŋiŋqä-pqe, näqŋqä inä eäŋnä. Iŋi kukŋuä e ätnäŋqä iuŋi, si näqŋqä äŋguänäŋi ämetnä, Kraisi Jisasi Iquenyqä quuvqä naqä-qakuä eqämittqe, Goti Hanjuwä Iqu aŋgumä ikitmetä häŋä ikiqumuatäniqe.

16 Kukŋuä eeqänäŋä Goti Hanjuwä Iqueqä bukä du äqänäŋqe, Goti Iqu kŋuä äme, Iqueqä yuŋui tuwaŋuä ii äqäkuwä iquau äwquatkqe. Itaŋga Iqueqä kukŋuä iiŋi, ne qokä-apäkä iquneŋi, Iqueqä naqä-qakuiŋqä näqŋqä nätapquänä. Neqä kŋuitä, suqetä, jänä mäwiqä eŋqä duŋi, ätnäŋäqi ämaitä, jänä inemäkquänä. Itaŋga Goti Hanjuwä Iqueä hiŋuä iqiŋi, suqä jänänäŋinä imäkquatuŋqueŋqä näqŋqä inä nätapquänä.

17 Iŋi ne Goti Iqueqä wäuŋuä imäkqä iqune, Iqu iiŋä inemäkätŋqe, ne wäuŋuä äŋguä äki-äkitaŋi eeqänäŋä imäkatuŋquä, näwenyä in-emäkänä.

4

Kukŋuä äŋguä we-huŋqä-täŋi awä tqätŋqe

1 Goti Hanjuwä Iqueä hiŋuä iqisä, itaŋga Kraisi Jisasi Iqueä hiŋuä iqisäŋi, nyi maŋä yäŋänäqŋqä äktqä. Itaŋga Jisasi, ämaqä ae äpäkonätqäŋuwä iquautä, häŋä äpmeŋuwä iquautä, iwäsäuniqä

Iqu aŋgi äpätä, nätmatqä eeqänäŋi hea iqueique miniqä etaŋgi, nyi maŋä yäŋänäqŋqä ii, tiiŋiŋqä äktqä.

2 Kukŋuä äŋguä we-huŋqä-täŋi awä tqätŋqe. Ämaqä iqua qätä äkiyäpu ämapŋqäpiyä, ä mämeqä ipŋqäpiyä-qe qäyä etaŋgi, si awä tqätŋqe, näwi imäknnä pmetaŋgnä. Quwqä kŋuitä, suqetä, jänä mäwiqä iŋqä duŋi, jänä iwimäktŋqe, ätnäŋäqi ämaitnä, äkasuwä tquaŋgnä. Suqä Goti Iqu äwinyäŋqä dunä imäkqäpŋqänä yäŋänäqŋqä iwimäkqaŋgnä. Si e imäkätŋäŋgaŋi, quŋqä äwqä tnäŋä maqänä mimäkqä pa itnä, qeiqinyä tquaŋgnä.

3 Ii imäkqätŋqä äktqe, nyi tiiŋä timäwäniqä duta äktqä. Qänakndaŋi ämaqe, qu kukŋuä naqä-qakuiŋqä näqŋqä vätqätaŋguwä iquauŋi, qätä mäwiyqä danä iqäpnuwi, oee. Qu, “Ne kukŋuä huitaŋä-huitaŋä tqaŋguwä di qätä äpakä äwiyquanä” kŋuä ämepu, ämaqä kuapänä itmepu, iquauä kukŋui qätä wiyqäpŋqänä äwqäqämetpnuwi.

4 Qu kukŋuä naqä-qakuä ätnäŋqä iuŋi, qätä mäwiyqä danä, tuwä äwiyäpu, qäte, aeqä kukŋuä huitaŋä-huitaŋä iu-mända wiyqäpnuwi.

5 Iŋäqe si hea ique-iqueŋä di, kŋuä äŋguänäŋänäŋä indqännä pmetaŋgnä. Täŋähuŋqä haŋä-iqä ämetqäŋi, meqaŋgnä. Wäuŋuä kukŋuä äŋguä we-huŋqä-täŋi, awä-tqä eänä imäkätqäŋä iuŋi, imäkqaŋgnä. Itaŋga wäuŋuä huizi, Goti Hanjuwä Iqu äktapätŋqä ii-pqe, ii si mävquatämäuqä, eeqäpnä imäkqätŋqe.

6 Nyinyqe si näqŋqe, nyi häŋä

mäpmeqänäŋä imänä, wainqä-eqä Goti Hanjuwä Iquenyqä hiqäva yäpakä imäkpŋqänä equatimäutqäŋuwä-paŋi, nyaqä häŋeqe, iiŋä päwinä. Itaŋga nyi ŋqä aŋä näweqämqä umqeŋqä, kiŋä näŋi mäwiqä iqi, qäqiqi etaŋgi ätqä.

7 Nyi Goti Iqueä wäuŋuiŋqä mäkä yäŋänäqŋqä iqa äquvepätŋqä-qae, täŋganŋi nyi wäuŋuä iuŋi äpakä mimäkqänäŋi, nyi kiqä hiqŋqä iuŋi ae ätimäuqä. Hiqŋqä iu timäumqe, Goti Hanjuwä Iquenyqä quuvqä yäŋänäqŋqä eqäka äquvepätŋqe.

8 Täŋganŋi nätmatqä, ämaqä hiŋuiqä timäuqaŋgqä iquenyqä äwiŋqä iuŋi, nyi ämamqänä näwinyä äwi. Naqä Iqu, ämaqeqä suqeŋqä Jänänäŋä Iwäsäuqä-qu etaŋgi, hea iwäsäuqäŋganŋi, Iqu nätmatqä iiŋi nyi ändapätä, “Ämaqä jänänäŋukiyqä” däniqe. Nätmatqä iiŋi, Iqu nyinä mändapqä yäniqe, oee. Ämaqä, Iqu ätnäŋäqi timäuniqeŋqä äwinyätä, hiŋuä äqämbu pmamitpqä iquauŋi, Iqu inä väniqe.

Poli iqu, Timoti iqueŋi, “Maqänä nyimayä” ätukqeŋqä

9 Si nyi hiŋuä maqänä maŋqändŋqä yamwiqä i.

10 “Maqänä biyä” ätqe, tiiŋä etaŋgi ätqä. Ämaqä hui nyitä anä mäpmeqä eŋu. Demasi iqu nätmatqä qua täutaŋiŋqä kuapänä winyätqätaŋgi, aŋä-himqä naqä Tesälonaikaŋqä änyivämakqe. Itaŋga Klesensi

iqu qua Galesiya iuŋqä änyivämeqaŋga, Talusi iqu qua Dalmesiyaŋqä änyivämakqe.
11 Nyitä täqi anäŋi, Lukä iqutä, yeqä yeuänä äpmeŋue. Si Makä ique itmetnä, qäquauŋgui anä quvepinyä. Iqu wäuŋuäŋqä enyqä miqä itä, nyi yätamäkqä nyiyquänä.
12 Tikikusi iqueŋi, nyi Epäsäsi iuŋqä ae ändowatkqe.
13 Si äquvepätŋäŋganı, nyaqä gquä quäuqä, aŋä-himqä Troasi du, Kapusi iqueqä aŋä iu äquväteqa äpkqe ämetnä, itaŋga tuwaŋuä, yaqueqä huiwä du qŋqä iquatä, bukä huizi iquapqe qäsä änma quvepu.

14 Ämaqä ainqä imäkätŋqä iqu, iqueqä yoqe Aleksandä ique, iqu nyiŋi, aaŋä ququvqä indquamiŋqe. E indquamiŋqeŋqe, qänakndaŋi Naqä Iqu kima väniqe.
15 Iqu neyaqä kukŋuä duŋi, äkittqämätä imiŋqä-qae, si-pqe ämaqä iqueŋi wimasi.

16 Änyä haqäŋga nyi kukŋuä jänä imäkqä iqueä hiŋuä iqi ätqäumä kukŋuä tqaŋgaŋi, ämaqä hŋqu nyi yätamäkqä änyiyätä, kukŋuä hui kima tuätŋqe, nyaqä tuwä iqi matqäuqä ikqe. Oee, qu eeqäpnä zä änyivämakuwi. Qu e indquakuwiŋqe, Goti Hanjuwä Iqu kima mävqä yätŋqe, nyi Iquenyqä tääqä ätätqäŋä.
17 Iŋäqe Naqä Iqu Kiqä-kiuä nyitä anä ätqäua, nyi yäŋänäqŋqä inyimäkkqe. Iqu e inyimäkqaŋga, nyi kukŋuä äŋguä we-huŋqä-täŋi, awä qäyunä tquaŋga, itaŋga ämaqä Israitqä qäyä etaŋgi huizi iqi ätqäumiŋuwä iqua, qu eeqäpnä qätä äwikuwi. Iŋi Goti Hanjuwä Iqu

nyiŋi, laiyonqä iqueqä maŋä iuta änuwetäutä häŋä iŋqumuatkqe. 18 Itaŋga Naqä Iqu
ämaqe, qu quvqä huitaŋä-huitaŋä indquenätpu
iqaŋguwäŋgaŋi, Iqu mändi äkittqiyätä aŋgumä
häŋä iŋqumuatätä, Iqueqä aŋä Kiqä-kiuänä
miqä yätuŋqä, äŋguänä ändma yäniqe. Iiŋiŋqe,
ne Naqä Iqueä yoqe hea ique-iqueŋi, haqä
mamäuquatuŋquänänji. Ii naqä-qakuä eä, qäyä
äpmetänä.
19 Timoti iquki, nyi “Henyqä hui mimäuqä
iŋänä” tä ätqäqe, ämetnä, Presilai, Akuila
iyaquisä, ga Onesipolusi imbquauä aŋä iu anä
äpmeŋuwä iquautä wi.
20 Erastusi iqu, aŋä-himqä Korinä iu
mävämeqä, yqänä äpme. Itaŋga Tropimusi
iqu, täŋä-yaqä meqaŋgi, nyi iqueŋi, aŋä-himqä
Miletusi iu ävämakqe.
21 Si täqinyqe, yuŋuä yäŋänäqŋqänä äqunätä,
iiqä tqäŋqä, maqänä quveptŋqänä yamwiqä
i. Yupulusi ique, Pundensi ique, Linusi ique,
Klotiyae, itaŋga quuvqä heqiyqä huizi iqua-pqe,
“Ne sinyqä hui mimäuqä iŋunä” äktqä.
22 Naqä Iqu, tqä quuvqä imä äpmetänä. Iqu
Iqueqä qeqä imäŋqeuta hiŋgi etapquä.

Goti Hanjuwä Iqueqä Kukŋui
The New Testament in the Menya language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Menya long Niugini

copyright © 2017 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Menya

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2023-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023
b1d968ea-da2d-5306-b214-e238bbf38aac